

مطالعه تطبیقی

ضمانت اجرای حقوقی و کیفری

قانون صدور چک

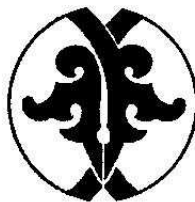
مصوب ۱۳۹۷ با قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵

همراه با اصلاحات قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

تألیف:

معصومه انصار

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

انتشارات امجد

سرشناسه	: انصار، معصومه،
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مطالعه تطبیقی ضمانت اجرای حقوقی و کیفری قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷ با قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ همراه با اصلاحات قانون کاهش مجازات حبس تعزیری/تالیف معصومه انصار.
مشخصات نشر	: تهران: امجد، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۶۹-۳۴-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: چک -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Checks -- *Law and legislation-- Iran
موضوع	: مجازات زندان -- ایران
موضوع	: Prison sentences -- Iran
رده بندی کنگره	: KMH۹۳۹
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۹۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۴۲۵۳۳
وضعیت رکورد	: فیبا

دفتر مراکزی امجد:

تهران، خیابان منیری جاوید، پلاک ۵۷ طبقه اول شمالی

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۶۳۰۵۹ - ۶۶۴۱۹۹۲۲

فروشگاه: خیابان منیری جاوید، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹ - تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

مطالعه تطبیقی ضمانت اجرای حقوقی و کیفری	
قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷ با قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵	
مؤلف:	معصومه انصار
ناشر:	انتشارات امجد
چاپ:	اول، ۱۴۰۰
تعداد:	۵۰۰ نسخه
شابک:	ISBN: 978 - 622- 7269- 34- 5 ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۲۶۹ - ۳۴ - ۵

حق چاپ محفوظ و منحصر «امجد» است.

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول: کلیات
۱۵	مبحث اول: مفاهیم
۱۵	گفتار اول: مفهوم لغوی چک
۱۶	گفتار دوم: مفهوم اصطلاحی چک
۱۷	گفتار سوم: مفهوم ضمانت اجرا
۱۸	بند اول: مفهوم ضمانت اجرای حقوقی
۲۰	الف- مفهوم ضمانت اجرای حقوقی چک
۲۱	بند دوم: مفهوم ضمانت اجرای کیفری
۲۱	الف- مفهوم ضمانت اجرای کیفری چک
۲۲	گفتار چهارم: مفهوم صدور چک پرداخت نشدنی
۲۲	مبحث دوم: تاریخچه چک در ایران
۲۶	مبحث سوم: انواع چک
۲۷	گفتار اول: چک عادی
۲۸	گفتار دوم: چک تأییدشده
۲۸	گفتار سوم: چک تضمین شده
۲۹	گفتار چهارم: چک مسافرتی
۳۰	مبحث چهارم: انواع ضمانت اجرای چک
۳۰	گفتار اول: ضمانت اجرای حقوقی صدور چک پرداخت نشدنی
۳۱	بند اول: درخواست صدور اجرائیه ی ثبتی و توقیف و فروش اموال صادرکننده ی چک
۳۱	بند دوم: درخواست صدور اجرائیه از دادگاه صالح و توقیف و فروش اموال صادرکننده و صاحب حساب
۳۳	بند سوم: اقامه ی دعوی حقوقی علیه هر یک از مسئولین چک
۳۴	الف- شرایط و مهلت های اقامه ی دعوی علیه ظهرنویس چک
۳۴	۱- مطالبه ی وجه چک در مهلت های مذکور در مواد ۳۱۵ و ۳۱۷ ق.ت.
۳۶	۲- برگشت زدن چک و اخذ گواهی عدم پرداخت
۳۷	۳- تقدیم دادخواست و اقامه ی دعوی حقوقی علیه ظهرنویس چک در مهلت های مقرر در مواد ۲۸۶ و ۲۸۷ ق.ت.

- ب- اقامه‌ی دعوی علیه صادرکننده‌ی چک ۳۸
- ج- اقامه‌ی دعوی علیه ضامن‌ها ۴۰
- د- اقامه دعوی علیه صاحب حساب و صادرکننده‌ای که چک را به نمایندگی صادر کرده است ۴۰
- ه- اقامه دعوی علیه صادرکنندگان متعدد ۴۱
- گفتار دوم: ضمانت اجرای کیفری صدور چک پرداخت نشدنی ۴۴
- بند اوّل: مواردی که چک جنبه کیفری دارد ۴۴
- الف- موارد صدور چک بلامحل ۴۴
- ب- مورد صدور چک با علم به بسته بودن حساب ۴۴
- ج- مورد دستور بی دلیل عدم پرداخت وجه چک به بانک ۴۴
- د- مورد مذکور در تبصره‌ی ۳ ماده‌ی ۶ اصلاحی قانون صدور چک، توسل به شیوه‌های متقلبانه برای دریافت دسته چک ۴۵
- بند دوم: مجازات صدور چک پرداخت نشدنی ۴۶
- بند سوم: مواردی که چک قابل تعقیب کیفری نیست ۴۶
- الف- مواردی که صادرکننده‌ی چک به موجب ماده‌ی ۱۳ قابل تعقیب کیفری نیست ۴۶
- ب- مواردی که چک فی نفسه قابل تعقیب کیفری است ولی به علل قانونی وصف کیفری را از دست می دهند ۴۷
- ج- در صورت اثبات موردی که چک بلامحل باشد معاملات نامشروع و ربوی صادر شده است ۴۸
- بند چهارم: شاکی و مشتکی عنه جرم صدور چک پرداخت نشدنی ۴۸
- بند پنجم: موارد موقوفی تعقیب کیفری صادرکننده‌ی چک ۴۹
- مبحث پنجم: عناصر تشکیل دهنده‌ی جرم صدور چک پرداخت نشدنی ۵۰
- گفتار اول: عنصر مادی ۵۰
- بند اول: رفتار فیزیکی ۵۰
- بند دوم: شرایط و اوضاع و احوال لازم برای تحقق جرم ۵۱
- بند سوم: نتیجه‌ی حاصله ۵۲
- گفتار دوم: عنصر روانی ۵۴
- گفتار سوم: عنصر قانونی ۵۷
- مبحث ششم: مقایسه‌ی چک با سایر اسناد ۵۸
- گفتار اوّل: مقایسه‌ی چک با اسناد رسمی ۵۸
- گفتار دوم: مقایسه‌ی چک با اسناد عادی ۵۹
- گفتار سوم: مقایسه‌ی چک با اسناد تجاری ۵۹

مقدمه

پول، به عنوان یکی از مهم ترین ابداعات بشر، دارای معایبی، از قبیل دشوار بودن حمل و وقت گیر بودن شمارش آن، و همچنین نگهداری پول از دستبرد سارقان بود. همین امر باعث شد که تجار به فکر ابداع و اختراعی تحت عنوان اسناد تجاری باشند. چراکه آن‌ها برای اجتناب از خطر سرقت، پول‌های خود را به صرافان و بانک‌ها می‌سپردند؛ اما برای انجام معاملات نقدی، یک نهاد حقوقی برای انتقال طلب از بانک به فروشنده‌ی کالا نیاز بود و سند تجاری‌ای که این هدف را محقق ساخت، چک بود.

پرکاربردترین سندی که در عالم تجارت توسط تجار و غیر تجار استفاده می‌شود، چک است. اما متأسفانه اکثر مردم، که در تجارت و خرید و فروش‌ها، از چک استفاده می‌کنند، از مقررات قانونی آن، اطلاع کافی ندارند و به همین علت مورد سوءاستفاده‌ی افراد سودجو قرار می‌گیرند و یا اینکه بدون اطلاع از موانع قانونی آن، اقدام به صدور چک می‌کنند که منجر به غیرقانونی بودن آن می‌شود و صادرکننده تحت تعقیب کیفری، قرار می‌گیرد.

رایج ترین سندی که در حال حاضر در مراودات تجاری استفاده می‌شود، چک می‌باشد. چک^۱ سندی است بانکی، تجاری، اقتصادی و حقوقی که در صورت وجود موجودی، بانک ملزم به پرداخت مبلغ مندرج در آن به دارنده‌ی ذی نفع می‌باشد؛ و همچنین خصوصیات اسناد تجاری به معنای خاص را دارا می‌باشد؛ در معاملات، به جای پول مورد استفاده قرار می‌گیرد و در صورت عدم موجودی در بانک، قابل پیگیری از طریق اجرای ثبت و قابل طرح نزد مراجع قضایی می‌باشد.^۲

1. Check

۲. محمدتقی، کاشانی نیا، محمد، وزین کریمیان، «بررسی عوامل و انگیزه‌های صدور چک بلامحل در ایران و ارائه راه‌هایی برای پیشگیری و مقابله با آن»، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم انسانی نور، چشم‌انداز مدیریت بازرگانی، شماره ۵ و ۶ (ISC)، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۱، ص ۱۳۴.